

Ohje

19.6.2024

VN/19695/2023

Jakelussa mainitut

Tulossuunnitteluohje ELY-keskuksille ja KEHA-keskukselle vuosille 2025 - 2028

Tämä on tulossuunnitteluohje ELY-keskuksille ja KEHA-keskukselle tulossopimusten laatimiseksi vuosille 2025-2028. Kyse on vuosille 2024–2027 laaditun runkosopimuksen päivittämisestä. Tämä tulossopimusten laadintaa koskeva ohje sisältää tiedot tulossopimuksen rakenteesta ja sisällöstä sekä tulossopimusesitysten käsittely- ja neuvotteluprosessista syksyllä 2024. Tarvittaessa ohjeistusta täydennetään syksyn aikana.

Tulosohjauksessa noudatetaan viime vuoden tapaan soveltuvin osin valtiovarainministeriön 2.5.2023 antamaa ohjeistusta. Ohje liitteinen on tallennettu TAIMI:n tulosohjaus –työtilaan sekä tulosohjausjaoston TEAMS –työtilaan.

Virastojen tulossopimukset laaditaan ohjeistuksen mukaiselle tulossopimusohjalle. Tulosohjauksessa sovelletaan myös valtiovarainministeriön ohjeen mukaisia tulosohjauksen tarkistuslistan mukaisia periaatteita. ELY-keskusten tulee pohtia, kuinka tulossopimuksen sisältö laaditaan hyödyntäen eri vastuualueiden ja toimintojen asiantuntemusta ja yhteistyötä.

Yleistä

Tulossopimukset laaditaan loppuvuodesta 2024. Tulostavoitteiden asettamisessa ja rahoituksen mitoituksen lähtökohtana tulee olla hallitusohjelma, hallituksen talousarvioesitys (TAE) vuodelle 2025, hyväksytty julkisen talouden suunnitelma (JTS) vuosille 2025-2028 sekä AVI ja ELY –strategia 2024-2027.

Hallitusohjelmassa mainittu aluehallinnon uudistustyö sekä tuottavuusohjelman ja kehysriihen mukaisten sopeutustoimien suunnittelu ja toimeenpano huomioidaan tulossopimuksen sisällöissä tarpeen mukaan. ELY-keskuksilla ja KEHA-keskuksella on yhteinen riskienhallintapolitiikka, jossa on kuvattu riskienhallinnan periaatteet ja määritelty riskienhallinnan vastuut. KEHA-keskuksen riskienhallintavastaava koordinoi virastojen yhteistä riskienhallinnan toteuttamista. Erityisesti edellä mainituista tulevista toimintaympäristön muutoksista ja säästötavoitteista johtuen tulee syksyn päivityskierroksella kiinnittää erityistä huomiota myös riskienhallintaan. Sekä tulostavoitteita että tavoitetasoja asetettaessa tulee kiinnittää huomiota mahdollisiin riskeihin, jotka saattavat vaikuttaa asetetun tavoitteen tai tavoitetason

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Työ- ja elinkeinoministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 32
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 4
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1606 2160
+358 9 1606 2160

kirjaamo.tem@gov.fi
www.tem.fi

toteutumiseen sekä pyrkiä aktiivisesti ennalta ehkäisemään näin havaittuja riskejä. KEHA-keskus ohjeistaa ELY-keskuksia tarkemmin riskiarviointiin liittyen.

ELY- ja KEHA -tulosohjausprosessissa otetaan pilottikäyttöön VM:n kehittämä digitaalinen tulosohjaussovellus syksyllä 2024. Tämän myötä vuoden 2025 tulossopimukset valmistellaan ko. sovellusta hyödyntäen.

Prosessista

ELY-keskuksille luodaan tulosohjaussovellukseen oma tulossopimuksen mallipohja. Sovellukseen vietävä mallipohja valmistellaan alkusyksystä -24 ja se noudattaa rakenteeltaan soveltuvin osin VM:n ohjeistusta ja ELY-keskusten voimassa olevaa tulossopimusta (huomioiden tarvittavat päivitykset). Mallipohjalle täydennetään valmiiksi ELY-keskuksille yhteiset osiot.

Kukin ELY-keskus täydentää tulossopimukseen tarvittavat osiot suoraan sovellukseen, tämän ohjeen ja syksyllä annettavan täydentävän ohjeistuksen mukaisesti. Päivitettävät kohdat löytyvät tulossopimuksen luvuista yksi (Strategiset linjaukset), kolme (Tulostavoitteet) ja neljä (Voimavarojen hallinta). Tulossopimuksen lukuihin kolme ja neljä tulevista tulostavoitteista ja tavoitetasojen määrittämisestä on ohjeistettu tarkemmin tämän ohjeen liitteessä kaksi.

ELY-keskukset päivittävät tulossopimukseen luvun yksi alueellisen osion ja lukujen kolme ja neljä osalta vuosittaiset tavoitetasot siltä osin kuin niitä ei ole sopimuksen mallipohjassa valmiiksi annettu. Myös AVI ja ELY –strategiassa läpileikkaavina teemoina linjatut poikkiallinnollinen yhteistyö sekä rakenteiden ja toiminnan uudistaminen tulee huomioida tulostavoitteita ja vuosittaisia tavoitetasoja kirjattaessa. Liitteessä kaksi on mainittu tavoitekohtaiset vastuuhenkilöt, joihin voi olla yhteydessä, mikäli ko. tulostavoitteeseen liittyen on kysyttävää.

Sopimusesitykset laaditaan tulosohjaussovellukseen syksyn aikana. Sovelluksen käytöstä järjestetään koulutusta ja annetaan tarvittaessa tarkempaa ohjeistusta. Koulutuksen päivämäärät ilmoitetaan erikseen. Tämän lisäksi virastot toimittavat aikaisempien vuosien tapaan saatekirjeen ja johdon katsauksen ministeriölle sopimusesitysten valmistuttua.

Sopimusesityksiä käsitellään ohjaavien tahojen ja ELY-keskusten välillä vuorovaikutuksessa pääosin kirjallisesti, eri ohjausfoorumien ja mahdollisten tulosneuvottelujen yhteydessä sekä toimialaohjauksen puitteissa. Ohjaavat tahot toimittavat kommenttinsa tavoite-esityksiin tulosohjaussovelluksessa. ELY-keskukset toimittavat sopimusesitysten saatekirjeessä myös toiveet loppuvuodesta käytävän tulosneuvottelun aihe-ehdotuksiksi.

ELY-keskukset, joilla keskitettyjä ja/tai erikoistumistehtäviä

Keskitetyistä tai erikoistumistehtävistä vastuullisen ELY-keskuksen on käytävä vuoropuhelua tulostavoite-esityksen valmisteluvaiheessa muiden ELY-keskusten kanssa sekä kirjattava erilliseen muistioon keskitettyjen palveluiden rooli muilla ELY-alueilla valittavien tavoitteiden toteuttamisessa ja niiden toteuttamisessa tarvittavasta yhteistyöstä. Muistio toimitetaan tulossopimusaineistoja varten perustettavaan Taimi-intranetin kansioon. Jos tavoitteen asettelusta tai sen toteuttamisesta on erimielisyyttä, otetaan asia tulosneuvottelujen asialistalle ja asianomaiset ELY-keskukset osallistuvat sen käsittelyyn.

Voimavarat

ELY-keskusten substanssi- ja toimintamäärärahoista ei laadita esityksiä tulossopimusesitykseen, vaan määrärahoja käsitellään ohjaavien tahojen ja ELY-keskusten välisissä valmistelemissa keskusteluissa. Toimintamenojen alustava jakosuunnitelma on neuvottelujen tausta-aineistona.

Tulossopimusesitysten valmistelu ja käsittely alueilla

ELY-keskusten tulee huolehtia tulossopimusesityksen valmistelussa tarvittavasta yhteistyöstä eri vastuualueiden ja toimintojen kesken sekä toiminta-alueensa keskeisten sidosryhmien kanssa. Erityisesti esityksen valmistelussa tulee huolehtia yhteensovittamisesta maakunnan kehittämisen painopisteisiin yhdessä maakunnan liiton kanssa. Tulossopimusesitys tulee käsitellä maakunnan yhteistyöryhmässä ennen sen toimittamista ministeriölle (laki alueiden kehittämisestä 756/2021, 20 §, kohta 1).

ELY-keskusten sopimusesityksen saatekirjeessä kuvataan lyhyesti esityksen laatimisen yhteistyö ja käsittely alueella.

Tulossopimuksen rakenne ja sisältö; huomioitavat asiat ja keskeiset muutokset

Tulossopimus on rakenteeltaan VM:n antaman ohjeistuksen ja syksyllä 2023 annetun täydentävän ohjeen mukainen. KEHA-keskuksen tulossopimuksessa tullaan jatkossa erottamaan TEM –hallinnonalan substanssitehtävät omaksi kokonaisuudekseen.

Vuoden 2025 tulossopimuksen osalta huomioitavat keskeiset muutokset:

Poistuvat tulostavoitteet:

Uudistuva, kasvava, monipuolistuva ja kansainvälistyvä elinkeinotoiminta

Työllistyminen on nopeutunut ja rakennetyöttömyys pienentynyt (sanallinen, vuodelle 2024), TEM

Rakennetyöttömien määrä on laskenut (numeerinen, vuodelle 2024), TEM

Kuntien työvoimapalveluita hyvin tukeva valtion aluehallinto

POMA-mallin toimeenpano tehostuu (numeerinen, vuodelle 2024), TEM

Uudet tulostavoitteet:

Nouseva sekä talouden uudistumista, työllisyyttä ja hyvinvointia edistävä väestön koulutus- ja osaamistaso

Alueella ylläpidetään kokonaiskuvaa alueen työvoima- ja osaamistarpeista sekä jatkuvan oppimisen ja elinikäisen ohjauksen, ml. Ohjaamojen, palveluista sekä niiden toimivuudesta alueellisessa ekosysteemissä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa sekä yhteistyössä valtakunnallisesti (sanallinen 2025 - 2028), TEM & OKM

Työelämän muutokset huomioiva, laadukas, terveellinen ja turvallinen työelämä

ELY-keskus on kehittänyt aktiivisen tavan toimia työelämän, sen laadun ja tuottavuuden kehittämiseksi alueellisessa ekosysteemissä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, sekä valtakunnallisesti (TEM-hallinnon työelämän kehittämisverkosto) (sanallinen 2025-2028), TEM

Edellä mainittujen poistuvien ja kokonaan uusien tulostavoitteiden lisäksi tulostavoitteita koskevat muutokset on kuvattu tarkemmin tämän ohjeen liitteessä kaksi.

Lisäksi tulossopimuksen yhteisiin osioihin tehdään tarvittavilta osin päivitystä syksyllä tulossopimuksen mallipohjan luomisen yhteydessä.

Nykyisen tulossopimuksen tulostavoitteet, jotka saman tavoitteen tavoitetasolla sisältävät sekä numeerista että sanallista arviointia, tullaan vuoden 2025 mallipohjaa tehtäessä erottamaan omiksi tulostavoitteiksi. Tulossopimussovelluksen käyttöönoton myötä tulostavoitteelle on mahdollista asettaa joko numeerinen tai sanallinen tavoitetaso – ei näiden yhdistelmää. Nämä tulostavoitteet on erikseen merkitty liitteelle kaksi tähtikuviolla*.

Digitalisaation edistäminen

TEM –hallinnonalan yhteiset digitalisaation edistämiseen liittyvät tulostavoitteet on muotoiltu uudelleen. Tämän seurauksena myös KEHA-keskukselle asetettujen digitavoitteiden muotoilut muuttuvat. ELY-keskusten osalta tulostavoite pysyy samana, mutta valmiiksi annettua tavoitetasoa täsmennetään hieman.

Tarkempi ohjeistus tähän liittyen löytyy liitteestä kaksi.

Yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistäminen

Oikeusministeriön (OM) ohjeen ”Yhdenvertaisuus hallinnonalojen tulossopimuksessa ministeriöissä vuonna 2024, 13.2.2023” ohjeessa kannustetaan ministeriöitä huomioimaan yhdenvertaisuuden edistäminen konkreettisin toimenpitein (liite 1).

Valtioneuvosto antoi 31.8.2023 tiedonannon koskien yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämistä suomalaisessa yhteiskunnassa ([Valtioneuvoston tiedonanto 31.8.2023](#)). Tiedonannossa todetaan, että hallinnon omassa toiminnassa hyödynnetään yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokoulutusta poliittisen ja virkamiesjohdon tietoisuuden lisäämiseksi, ja että yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistetään ministeriöiden tulossopimuksessa (toimenpide 22). Lisäksi toimenpiteessä 23 todetaan, että valtioneuvosto kiinnittää työnantajana erityishuomiota yhdenvertaisuuden mahdollisuuksiin ja monimuotoisuuteen muun muassa rekrytoinnissa ja työpaikkailmoituksissa. Tavoitteena on luoda yhdenvertaiset edellytykset eri vähemmistöryhmiin kuuluville työntekijöille.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen sekä toiminnallisen yhdenvertaisuussuunnittelun kehittäminen huomioidaan asetettujen tulostavoitteiden ja seurantamittarien avulla. Toiminnallisen yhdenvertaisuussuunnittelun toteutumisesta on tulossa vuoden 2024 lopussa seurantakierros, joka toteutetaan yhdenvertaisuusvaltuutetun webropol-työkalulla.

Aluehallinnon palvelut toimivat hyvin ja tukevat kuntiin siirtyneitä työllisyyspalveluita (TE2024)

Tulosohjauksessa huomioidaan myös vuoden 2025 alusta alkaen voimaantuleva TE24 –uudistus. ELY-keskuksille ja KEHA-keskuksille asetettavissa tulostavoitteissa on huomioitu alueellisten yhteistyö- ja seurantakeskustelujen järjestämiseen ja tiedontuotantoon liittyvä yhteistyö. Tämä tavoite löytyy liitteen kaksi kohdasta 1.5. (otsikointi sama kuin yllä).

TE24 –uudistuksen myötä huomiota tulee kiinnittää myös ELY-keskusten tiedontarpeisiin. Erilaisissa työtilanteissa tarvittavan tiedon saanti tulee turvata joustavasti ja nopeasti. KEHA-keskus kartoittaa vuoden 2024 aikana ELY-keskusten tietotarpeet, huomioiden TE24 –lakiuudistuksen vaikutukset. Näihin tietotarpeisiin liittyen ELY-keskusten ja KEHA-keskuksen tulee vuoden 2024 aikana sopia myös niistä prosesseista, joilla turvataan ELY-keskusten sujuva tiedonsaanti heti vuoden 2025 alusta alkaen.

Valtion toimitilastrategian toimeenpano

Hallitusohjelman mukaisesti osana tuottavuusohjelmaa jatketaan julkisen sektorin tilaohjelmaa, jonka tavoitteena on tehostaa julkisen sektorin tilakustannuksia merkittävästi sekä haakea ratkaisuja valtion, hyvinvointialueiden ja kuntien välisiin tilaomaisuuskysymyksiin. Valtion tilaohjelmaa tehostetaan merkittävästi ja sen tavoitteet päivitetään vastaamaan pandemian jälkeistä työn murrostilaa, palveluiden saatavuutta vaarantamatta.

Toimitilastrategian osalta ei ole asetettu varsinaisia tulostavoitteita, mutta toimitilatehokkuutta seurataan seurantamittarien kautta. Toimistotilojen tehokkuuden seurantamittareita ovat: toimistotilan tehokkuus (neliometriä/henkilötyövuosi) ja tilakustannukset (euroa/henkilötyövuosi). Toimitilastrategian mukainen toimistotilan tehokkuustavoite on keskimäärin 10 m²/htv.

Toimitettava aineisto ja aikataulu

Yhteinen tulosneuvottelu järjestetään tarvittaessa marras-joulukuussa. Tulossopimukset allekirjoitetaan vasta eduskunnan hyväksytyä vuoden 2025 valtion talousarvion.

Suunniteltu aikataulu on seuraava:

- ✓ 31.8. puolivuotisseuranta-aineistot
- ✓ Ohjaavien tahojen ja ELY-keskusten yhteinen puolivuotisseurantakeskuskeskustelu pe 20.9. (vko 38)
- ✓ Tulosohjaussovelluksen tuotantokäyttö alkaa 23.9 (vko 39).
- ✓ Tulosohjaussovelluksen käyttöön liittyvät koulutukset (strategiapäälliköt + ohjaavat tahot) syys-lokuun vaihteessa
- ✓ Tarkempi ohjeistus tulosohjaussovelluksen käyttöönottoon liittyen + puolivuotisseurantatietojen pohjalta annetut tarkennukset tavoitteisiin pe 11.10. mennessä
- ✓ Tulossopimukset ELY-keskuksilla täydennettävänä 14.10. - 8.11.
 - vuoden 2025 tulossopimuksen täydennykset tehty sovellukseen + saatekirje + johdon katsaus toimitettu ministeriöön viimeistään 8.11.
- ✓ Ohjaavien tahojen kommentointi 11. - 29.11.
- ✓ Yhteinen tulosneuvottelu tiistaina 26.11.
- ✓ ELY-keskukset viimeistelevät sopimukset 20.12.2024 mennessä
- ✓ Allekirjoitukset tammikuun 2025 loppuun mennessä

ELY-keskusten ja KEHA-keskuksen tulee toimittaa ohjeessa mainitut saatekirje + johdon katsaus TEM:n kirjaamoon (kirjaamo.tem@gov.fi) pe 08.11. mennessä. Saatekirjeessä tulee tiiviisti kuvata sopimusesityksen laatimisen yhteistyö ja käsittely alueella, sekä ELY-keskuksen toiveet loppuvuodesta käytävän tulosneuvottelun aiheiksi. Sähköpostiin pyydetään merkitsemään asiatunnus VN/19695/2023.

Tulossopimusten jatkokäsittelyä varten ELY-keskuksia ja KEHA-keskusta pyydetään tallentamaan suoraan tulosohjaussovellukseen:

Vuosille 2025 – 2028 laadittu tulossopimus tulostavoite-esityksineen

Virastot täydentävät tulossopimukset annetun ohjeistuksen mukaisesti vuodelle 2025 sekä alustavasti vuosille 2026–2028. Esitykset annetaan kirjattuina tulosohjaussovellukseen.

Tulossopimuksen **lisäksi** tulee toimittaa **johdon katsaus**. Johdon katsauksessa esitetään tiivis kuvaus (1-2 sivua) viraston toiminnasta ja etenkin siinä tapahtuneista tärkeimmistä muutoksista vuoden 2024 aikana sekä johdon arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä kohti vuotta 2025. Katsauksen toivotaan noudattavan seuraavaa rakennetta/väliotsikointia:

1. TOIMINTAYMPÄRISTÖN KUVAUS

- Tiivis toimintaympäristön kuvaus, jossa avataan vuoden 2025 tavoite-esityksiin vaikuttavia tekijöitä.
- Kuvauksessa huomioidaan TE24 –uudistuksen sekä tarvittavin osin valmisteilla olevan aluehallintouudistuksen vaikutukset.

2. VUODEN 2024 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

- Kuvaukseen sisällytetään arvio siitä, miten vuoden 2024 tulostavoitteet ovat toteutumisessa toteumakaudella puolivuotistietojen perusteella sekä kuvataan erityisesti poikkeamat tavoitteista ja niihin johtaneet syyt.

Raportointi

Raportointi tulostavoitteiden toteumista tehdään kaksi kertaa vuodessa. Tavoitteiden toteutumisen arviointia varten tulossopimuksen mittareille on määritelty yksi läpi koko tulossopimuksen sovellettava arviointiasteikko. Asteikkona sovelletaan kolmiportaista ”liikennevalomallia”. Sanallisessa tulosraportoinnissa keskitytään tulossopimuksen tulostavoitteiden poikkeama- ja riskiraportointiin. Erityisesti tavoitteista jäämisestä ja sen syistä tulee raportoida. Puolivuotistietoja käsitellään tarvittavilta osin yhteisessä seurantakeskustelussa viikolla 38.

Tulostavoiteraportoinnissa ei ole tarpeen yksityiskohtaisesti avata kaikkea vuoden tai puolen vuoden aikana tapahtunutta toimintaa. Mikäli tavoitteeseen ei ole päästy, tai se on toteutumisessa/toteutunut vain osittain, tulee kuitenkin avata tarkemmin sitä mistä syystä tavoitteeseen ei ole päästy/ei tulla pääsemään. Mikäli asetettu tavoite on ylitetty tai sen toteuttamisessa on onnistuttu yli odotusten, voidaan myös tiiviisti avata mistä tämä johtuu (koskien erityisesti koko vuoden raportointia).

Mikäli ohjaava taho on ohjeistanut arvioinnin yhteydessä erikseen kuvaamaan tavoitteeseen liittyvää toimintaa, tulee kuvaus kuitenkin pitää mahdollisimman tiiviinä ja lyhyenä. Arviointiin liittyviin kirjauksiin saattaa vuodelle 2025 asetettavien tulostavoitteiden osalta tulla vielä muutoksia syksyllä annettavassa täydentävässä ohjeessa.

ELY-keskukset raportoivat puolivuotistoteumat TAIMI:ssa olevaan [excel-taulukkoon](#) 31.8. mennessä. Seurantamittaritiedot raportoidaan omaan [taulukkoonsa](#). Tulostavoitteiden ja seurantamittariliitteen numeeristen mittareiden/tavoitetasojen osalta puolivuotisseurannan yhteydessä raportoidaan ne tiedot, joita on mahdollista seurata puolivuositain.

Tulostavoitteiden tavoitetasoille määritetään liikennevalototeuma valitsemalla tätä kuvaava vaihtoehto excel-taulukon alavetovalikosta (tavoite toteutui – toteutunee – ei toteudu). Seurantamittareille ei määritetä liikennevalototeumaa. Osa numeerisista tavoite- ja seurantamittaritiedoista toimitetaan ohjaavien tahojen tai KEHA-keskuksen toimesta. Tästä ohjeistetaan erikseen excel-taulukoissa.

Vuoden 2024 toteumaraportointi toteutetaan tulosohtaussovellusta hyödyntäen ja siitä ohjeistetaan myöhemmin erikseen. Tulostavoitteiden koko vuoden toteutumisesta raportoidaan tilinpäätöksessä ja siihen sisältyvässä toimintakertomuksessa. Tulossopimus ja tilinpäätöstiedot julkaistaan Valtiokonttorin [määräyksen](#) mukaisesti.

Allekirjoittajat (asiakirja allekirjoitetaan sähköisesti):

Tiina Korhonen, osastopäällikkö, ylijohhtaja

Kristiina Santos, erityisasiantuntija

LIITTEET

Liitteet löytyvät sekä tulosohtausjaoston Teams –työtilasta että ELY-keskusten tulosohtauksen TAIMI –työtilasta.

1. Oikeusministeriön ohje yhdenvertaisuuden edistämisestä virastojen tulosohtauksessa
2. Erillinen liite tulostavoitteista ja tarkempi ohjeistus niiden täydentämiselle

JAKELU ELY-keskukset ja KEHA-keskus

TIEDOKSI ELY-keskuksia ohjaavat ministeriöt

Ruokavirasto

Väylävirasto

VN/19695/2023-TEM-49

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: